

УПОВНОВАЖЕНИЙ Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 Е-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298 7033

Міністерство юстиції України

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

В межах реалізації Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини на підставі статей 13 та 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, у період з 07 по 09 лютого 2023 року групою НПМ здійснено позапланове відвідування Житомирської міської медичної частини № 8 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Житомирській області, у якій на час відвідування на медичному обслуговуванні перебувало 830 осіб, які утримуються в державній установі «Житомирська установа виконання покарань (№ 8)».

Статтею 3 Конституції України визнано найвищою соціальною цінністю людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку.

Статтею 49 Конституції України визначено, що держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

Статтею 6 Основ законодавства України про охорону здоров'я визначено, що кожний громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає медичний догляд, який є необхідним для підтримання здоров'я людини.

Частиною 3 статті 1 Закону України «Про попереднє ув'язнення» визначено, що тримання осіб, взятих під варту, відповідно до завдань кримінального судочинства здійснюється на принципах неухильного додержання Конституції України, вимог Загальної декларації прав людини, інших міжнародних правових норм і стандартів поводження з ув'язненими і не може поєднуватися з навмисними діями, що завдають фізичних чи моральних страждань або принижують людську гідність.

Статтею 11 цього Закону визначено, що медичне обслуговування, а також лікувально-профілактична і протиепідемічна робота в місцях попереднього ув'язнення організовуються і проводяться відповідно до законодавства про охорону здоров'я.

Частиною 1 статті 8 Кримінально-виконавчого кодексу України серед основних прав засуджених визначено право на охорону здоров'я, гуманне ставлення до них та на повагу їх людської гідності; засуджені не повинні підлягати жорстокому, нелюдському або такому, що принижує їх гідність, поводженню.

Проте у ході відвідування місця несвободи виявлено численні факти катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, а також інші порушення прав людини та суттєві недоліки у діяльності вказаної державної установи, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених порушень та недоліків, причин та умов, що їм сприяють, та притягнення винних осіб до відповідальності.

Так, у ході відвідування встановлено, що засуджені Ковтонюк В.М., Ребенок С.А., Чуєв О.М., Гальцов Ю.В., Бондаренко Б.М., Бакало Д.А., Гришко О.О., Сушин Ю.В., Куценко В.М. та Чітбаєв Т.Б. не отримують належної медичної допомоги.

В порушення вимог абзацу 2 пункту 2 глави 2 Розділу II Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі, затвердженого спільним наказом Міністерства юстиції України та Міністерства охорони здоров'я України від 15.08.2014 № 1348/5/572 (далі – Порядок), новоприбулим до установи особам не проводиться повний первинний медичний огляд. Так, через відсутність в штаті медичної частини лікаря-гінеколога жінки, які перебувають в установі, не оглядаються зазначеним спеціалістом, внаслідок чого вони не отримують належну медичну допомогу.

Також не проводяться необхідні лабораторні та інструментальні обстеження жінок. Зокрема, жінки не проходять скринінгового обстеження задля попередження розвитку онкологічних захворювань відповідно до рекомендацій «Уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Рак молочної залози», затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 30.06.2015 № 396. Разом з тим не укладений договір на проведення цитологічного скринінгового обстеження задля попередження розвитку гінекологічних захворювань, відповідно до рекомендацій «Уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Дисплазія шийки матки. Рак шийки матки», затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 02.04.2014 № 236. Зазначене може призвести до загрози здоров'ю жінок, які перебувають в установі.

Відповідно до Порядку, новоприбулі особи оглядаються лікарем-психіатром та лікарем-стоматологом. Проте, під час вивчення медичної документації (медичних карток амбулаторного хворого № 025/о) встановлено, що об'єкт новоприбулих осіб відбувається формально: медичні картки містять

попередньо надрукований текст однакового зразка, що може свідчити про неналежне проведення первинного огляду лікарями медичної частини.

Через відсутність залучення до телемедичної мережі необхідних лікарів-консультантів відповідно до Порядку організації медичної допомоги на первинному, вторинному (спеціалізованому), третинному (високоспеціалізованому) рівнях із застосуванням телемедицини, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.10.2015 № 681, лікарі медичної частини не здійснюють запитів на телемедичне консультування та не мають можливості отримати телемедичне консультування для надання медичної допомоги засудженим та ув'язненим особам.

Відповідно до Національного переліку лікарських засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 № 333 та уніфікованих клінічних протоколів, розроблених у відповідності до стандартів надання медичної допомоги, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.09.2012 № 751 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України», аптека медичної частини не забезпечена виробами медичного призначення та лікарськими засобами належної кількості та номенклатури.

Також в порушення вимог пункту 7 глави 4 Розділу II Порядку встановлено, що лікарські засоби видаються на руки засудженим та ув'язненим особам у дозах більше добової норми, що у разі неконтрольованого прийому може призвести до порушення стану їх здоров'я, зокрема до виникнення станів, що загрожують життю.

В порушення вимог Стандартів медичної допомоги при ВГС у дорослих, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15.01.2021 № 51, особи з підозрою на вірусний гепатит С не проходять кількісний або якісний тест на нуклеїнові кислоти методом полімеразної ланцюгової реакції, у зв'язку з чим вони не отримують необхідного лікування, що може призвести до погіршення стану їх здоров'я та поширення зазначеного інфекційного захворювання.

В медичній частині не організовано проведення замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПТ) осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів відповідно до Порядку проведення замісної підтримувальної терапії осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 27.03.2012 № 200. Лікар-психіатр медичної частини не приймає рішення про початок ЗПТ на підставі діагнозу психічних та поведінкових розладів внаслідок вживання опіоїдів згідно з Міжнародною класифікацією хвороб (МКХ-10), відповідності критеріям для призначення ЗПТ та відсутності протипоказань особам, яким раніше не було встановлено зазначений діагноз, що порушує їх право на вибір методів лікування відповідно до статті 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

У порушення вимог Інструкції щодо заповнення форми первинної облікової документації № 003-6/о «Інформована добровільна згода пацієнта на проведення діагностичного лікування та на проведення операції та знеболення і на

присутність або участь учасників освітнього процесу», затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110, засуджені та ув'язнені особи не підписують інформовану добровільну згоду на проведення діагностики та лікування. Зазначене може свідчити про відсутність добровільної згоди пацієнтів для застосування щодо них методів діагностики, профілактики та лікування та є порушенням статті 43 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

В порушення пункту 20 розділу I Порядку встановлені факти, коли засуджені та ув'язнені особи обмежуються в отриманні достовірної і повної інформації про стан свого здоров'я, у тому числі ознайомлення з відповідними медичними документами, що стосуються їх здоров'я. Зокрема, до групи НПМ звернувся засуджений В., який повідомив, що 29.12.22 він письмово звернувся до начальника медичної частини про отримання інформації щодо свого стану здоров'я, проте станом на 09.03.2023 не отримав зазначеної інформації. Разом з тим зазначене звернення не було зареєстроване у журналі обліку звернень і заяв. Засуджений повторно написав заяву у присутності групи НПМ, яка була зареєстрована у журналі обліку звернень та наразі очікує відповідь.

Приміщення медичної частини не відповідають вимогам статті 22 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення». Приміщення медичної частини потребують проведення ремонтних робіт: стіни місцями мають відлущену фарбу, відбиту кахельну плитку на панелях стін, що ускладнює дезінфекційну обробку приміщень медичної частини, наявні оголені електричні дроти. Також, недотримуються вимоги до температурного режиму (температура у приміщеннях 14°C), відсутнє гаряче водопостачання. Зазначене негативно впливає на терапевтичне середовище в медичній частині.

В порушення вимог Державних будівельних норм України В.2.2-17:2006 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення» в установі не створено умов щодо утримання осіб з інвалідністю (відсутні пандуси, поручні тощо).

Наведені порушення, у разі невжиття заходів до їх негайного усунення, можуть призвести до дискредитації держави Україна серед країн – членів Організації Об'єднаних Націй, беручи до уваги зобов'язання кожної з таких держав, згідно зі статтею 55 Статуту ООН, сприяти загальній повазі та додержанню прав людини й основних свобод.

З огляду на викладене, а також приймаючи до уваги те, що:

відповідно до підпункту 2⁷ пункту 3 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228, Міністерство юстиції України забезпечує контроль за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та узятих під варту осіб,

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

п р о ш у :

1. Вжити вичерпних заходів до негайного усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності Житомирської міської медичної частини № 8 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Житомирській області, причин та умов, що їм сприяють, а також запобігання їх у подальшому.

2. Організувати та провести перевірку стану організаційної діяльності філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Житомирській області, причин неналежного функціонування, що потягли порушення прав людини, за результатами якої вжити вичерпних заходів реагування, вирішити питання притягнення до відповідальності винних осіб.

3. Про результати розгляду цього акту реагування у місячний строк повідомити Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, додавши на підтвердження інформацію, копії документів та матеріалів фотофіксації про вжиті заходи.

Звертаю увагу, що відповідно до частини 2 статті 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», а також статті 188-40 Кодексу України про адміністративні правопорушення, невиконання законних вимог Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

**Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

